

Inleiding

Deze factsheet is een verdieping op de landelijke luchtvaarmonitor die in juli 2022 verschenen is. Daarin staan hindercijfers rondom alle luchthavens in Nederland gepresenteerd per gemeente:

[Rapport belevingsonderzoek geluidhinder en slaapverstoring 2020-1.pdf \(ggdghor.nl\)](#).

In deze factsheet geven we meer gedetailleerd de hindercijfers van gemeente Haarlemmermeer weer, uitgesplitst per woonkern. Het doel is de gemeente inzicht te geven in het percentage inwoners dat hinder ervaart van het vliegverkeer, slaapverstoring heeft of bezorgd is over de gezondheid vanwege de nabijheid van Schiphol. Daarnaast wordt een vergelijking gemaakt met de hindergebieden van het “Belevingsonderzoek naar hinder en slaapverstoring vliegverkeer Schiphol” van GGD Kennemerland uit 2018.

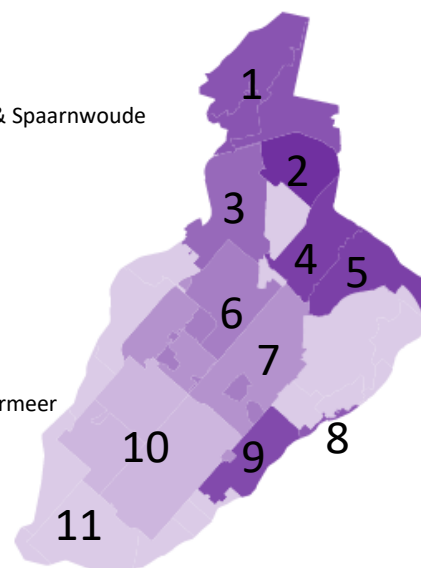
Deelnemers

Dit onderzoek is onderdeel van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020. Voor het onderzoek werden vragen aan de standaardvragenlijst toegevoegd en werden in de woongebieden rond Schiphol extra mensen benaderd om mee te doen. In het najaar van 2020 werden 20.475 willekeurig gekozen inwoners uitgenodigd om schriftelijk of digitaal de vragenlijst in te vullen. 6.648 van hen vulden een bruikbare vragenlijst in, dat is een respons van 32%. Dit is voldoende en representatief genoeg om valide uitspraken te doen.

Onderzochte gebieden

De kaartjes van de gemeente Haarlemmermeer laten de cijfers van 2020 zien, op basis van de gebiedsindeling in de bijlage. Om te kunnen vergelijken met 2016 is voor de grafieken onder de kaartjes gekozen voor een indeling op basis van de ‘hoogbelaste’ gebieden van 2016. Een gebied gold in 2016 als ‘hoogbelast’ indien de percentages ernstige geluidhinder en/of ernstige slaapverstoring door vliegverkeer tenminste twee keer hoger waren dan de regionale gemiddelden. Voor meer info, zie [de bijlage over methoden](#).

1. Haarlemmerliede & Spaarnwoude
2. Zwanenburg
3. Vijfhuizen
4. Lijnden
5. Badhoevedorp
6. Hoofddorp oksel
7. Hoofddorp overig
8. Aalsmeerderbrug
9. Rijssenhout
10. Nieuw-Vennep
11. Overig Haarlemmermeer

Inhoud

Inleiding	1
Ernstige geluidhinder	2
Ernstige slaapverstoring door geluidhinder	3
Tijdstippen slaapverstoring door geluidhinder	4
Geurhinder (matig + ernstig)	5
Stof, roet, rookhinder (matig + ernstig)	6
Bezorgdheid over de woonomgeving	7
Reflectie	8
Bijlage: methoden	9

Conclusie

In de meeste gebieden van Haarlemmermeer is de hinder in 2020 niet veranderd ten opzichte van 2016.

In sommige gebieden van Haarlemmermeer wordt in 2020 minder vaak ernstige geluidhinder en slaapverstoring door geluidhinder van vliegverkeer ervaren dan in 2016. Maar met name in Rijssenhout wordt meer hinder ervaren dan in 2016, mogelijk door het vaker gebruik maken van de Aalsmeerbaan.

Colofon

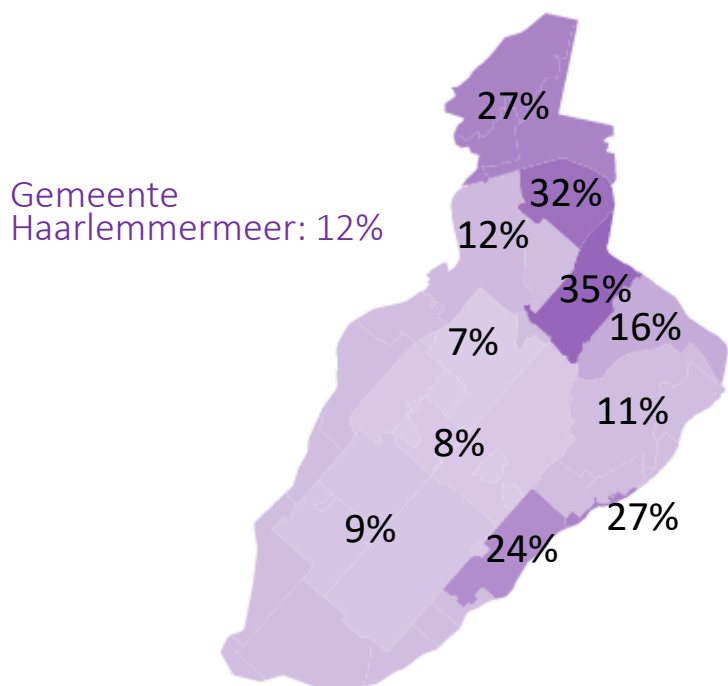
December 2022;
GGD Kennemerland, Haarlem

Contact:
Adriëtte Oostvogels (epidemiologie)
epi@ggdkennemerland.nl of

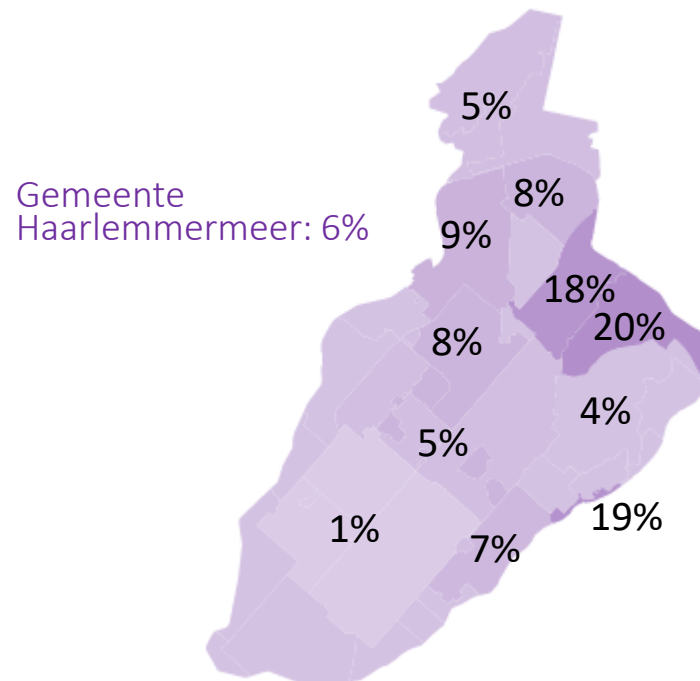
Nienke van de Waal (Medische Milieukunde)
mmk@ggdkennemerland.nl

Ernstige geluidhinder

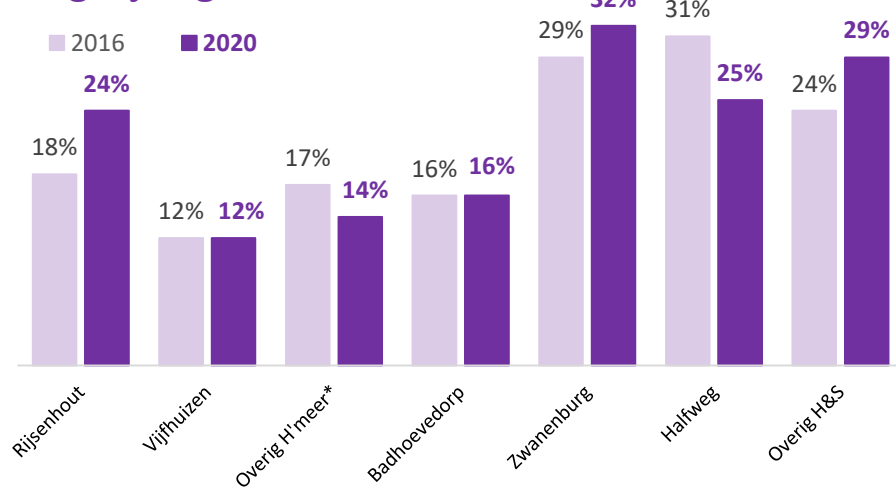
Vliegverkeer

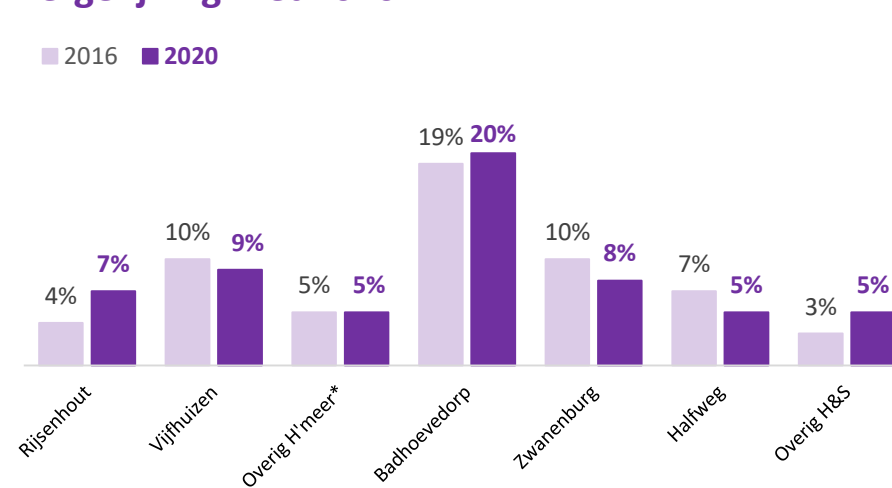
Grondactiviteiten Schiphol

Vergelijking met 2016

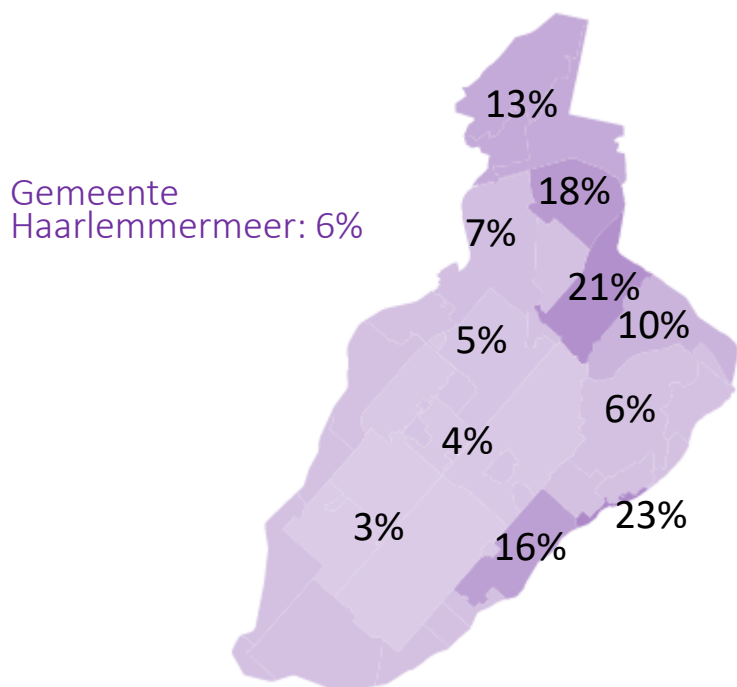

Vergelijking met 2016

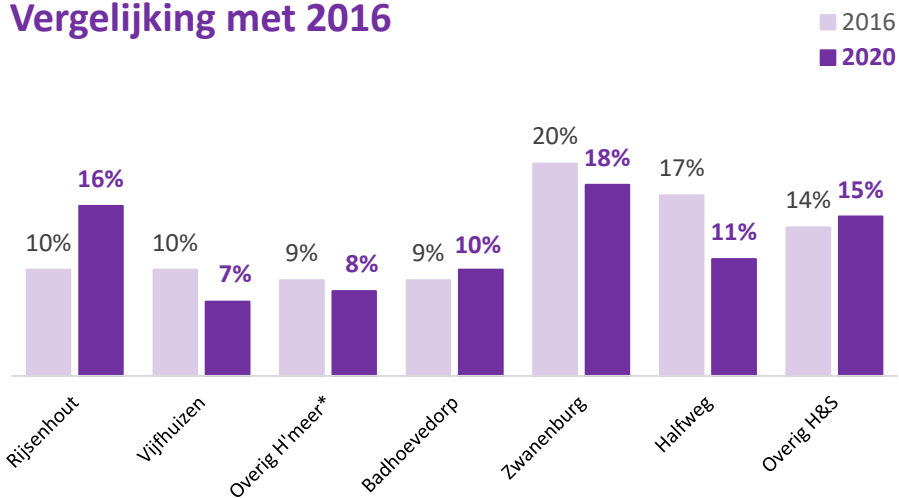

Ernstige slaapverstoring

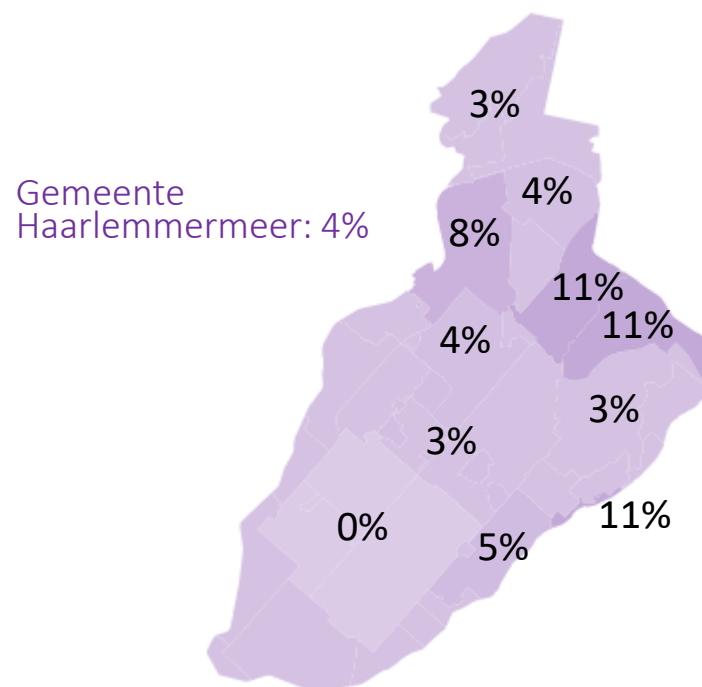
Vliegverkeer

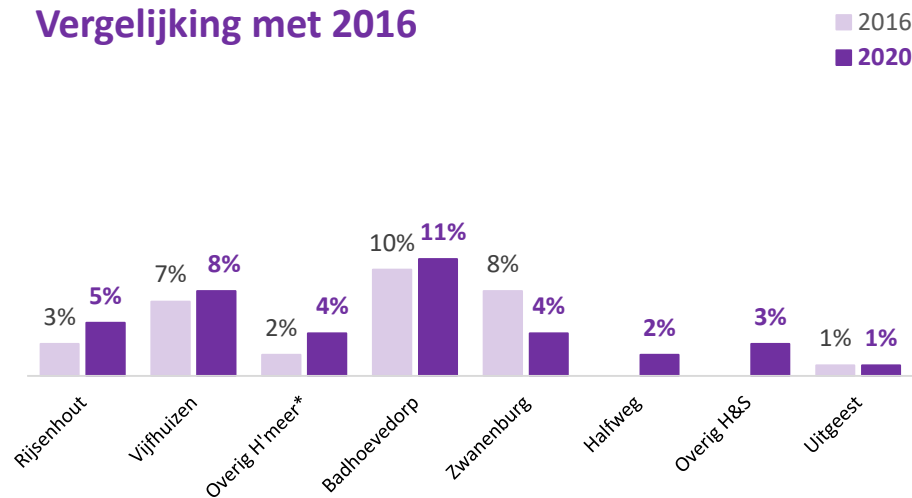
Vergelijking met 2016

Grondactiviteiten Schiphol

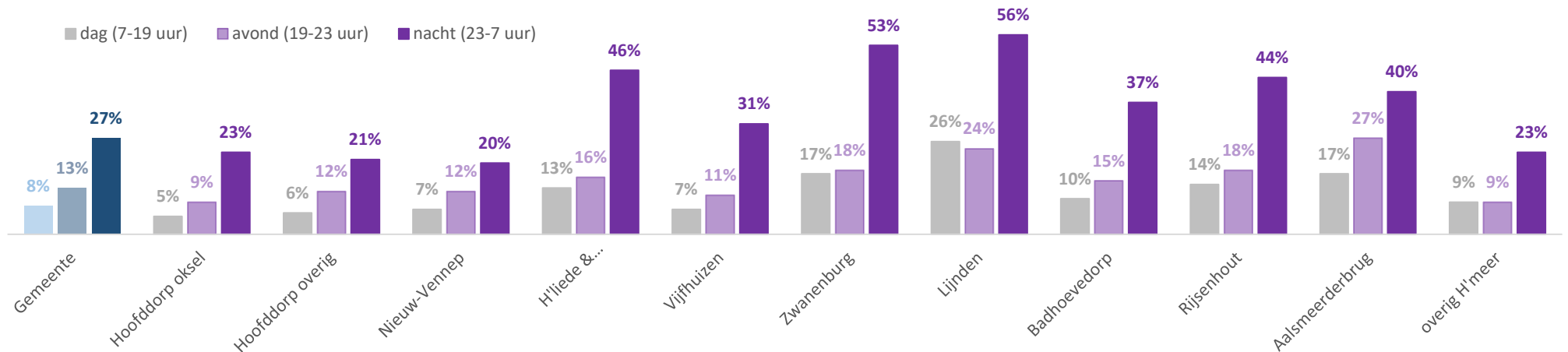

Vergelijking met 2016

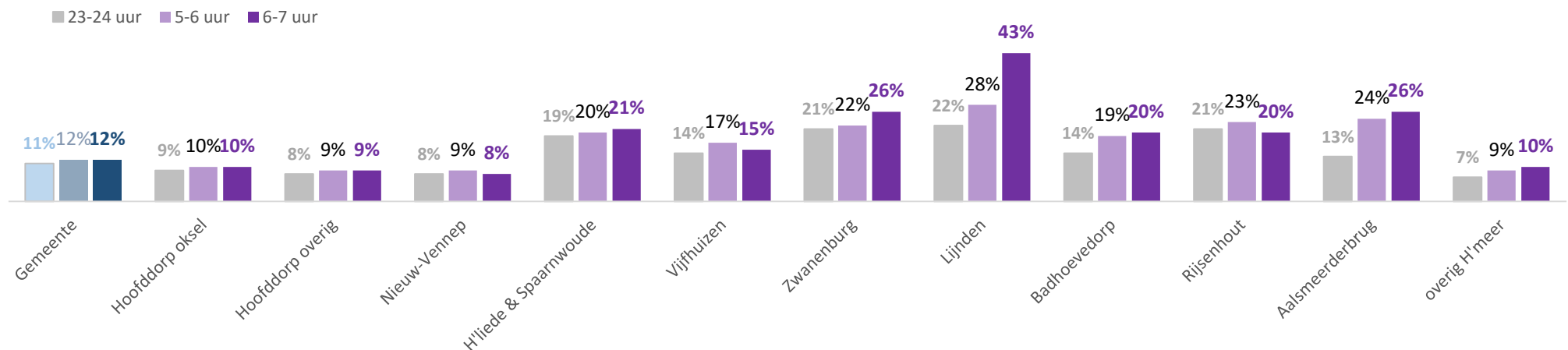
Slaapverstoring (tijdstippen)

Vliegverkeer

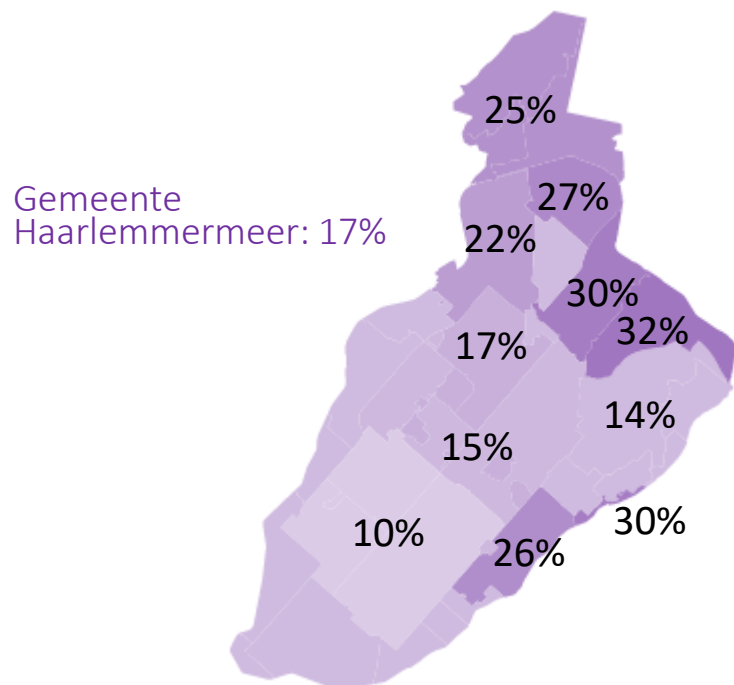
Let op! Hier gaat het zowel over matige als ernstige slaapverstoring, terwijl op de pagina alleen ernstige slaapverstoring wordt gerapporteerd. Ook zijn de tijdstippen van slaapverstoring alleen uitgevraagd voor de bron 'vliegverkeer' en niet voor de bron 'grondactiviteiten Schiphol'.

Slaapverstoring levert de meeste stress op aan het begin en einde van de nacht, als inslapen niet of moeilijk gaat. (Zandt et al. 2020). Daarom wordt in de volgende grafiek de tijdstippen 23-24 uur; 5-6 uur en 6-7 uur van de nachtperiode uitgelicht.

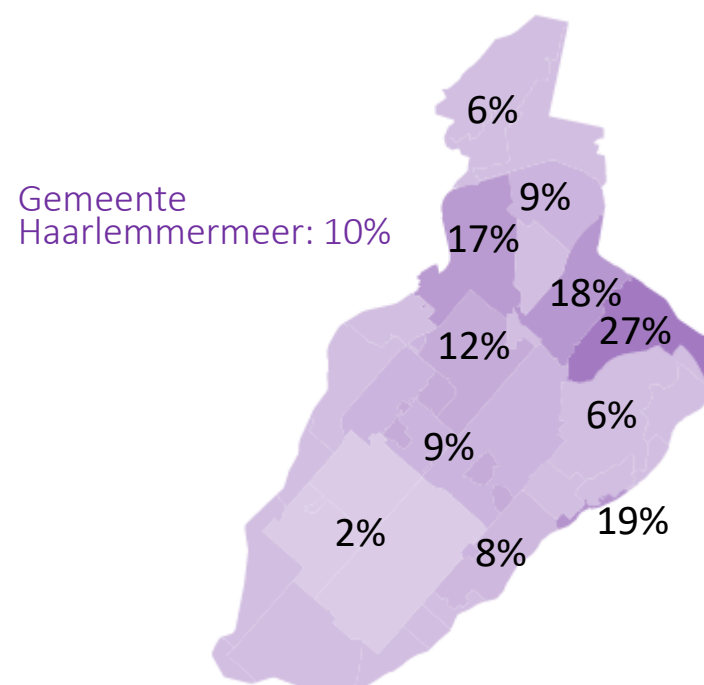

Geurhinder (matig + ernstig)

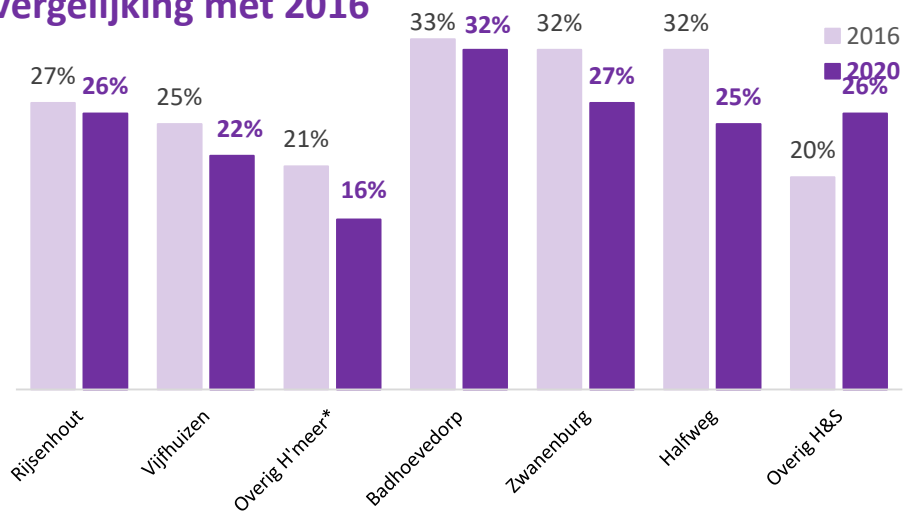
Vliegverkeer

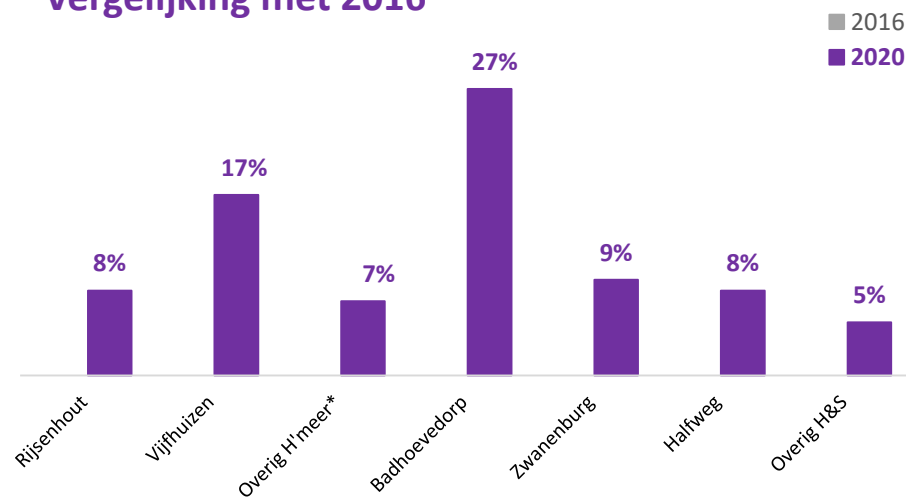
Grondactiviteiten Schiphol

Vergelijking met 2016

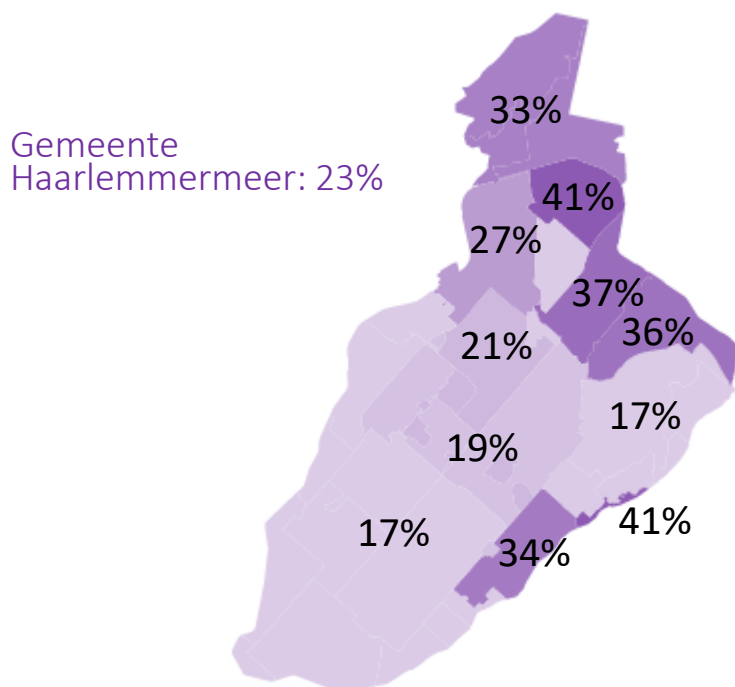

Vergelijking met 2016

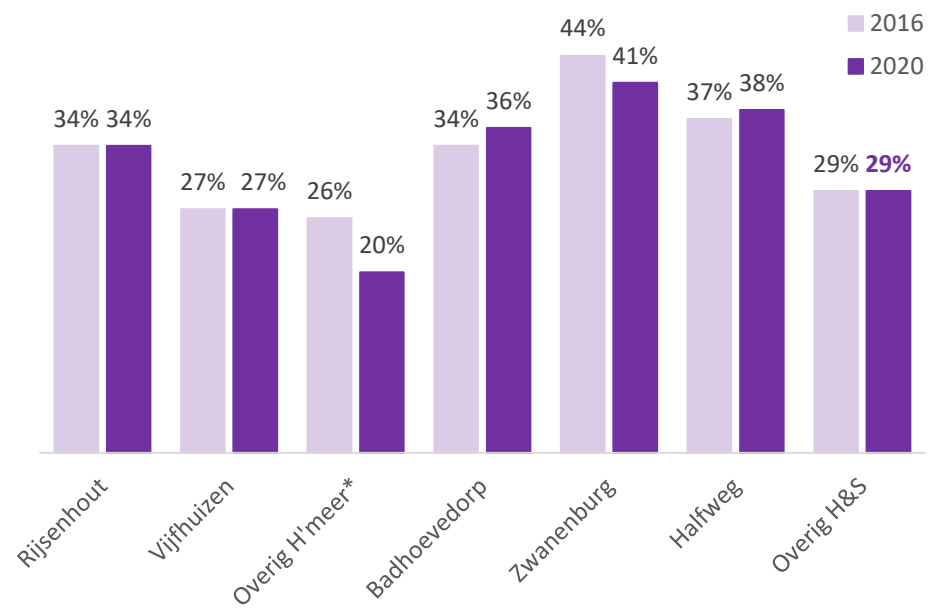

Stof, roet, rookhinder (matig + ernstig)

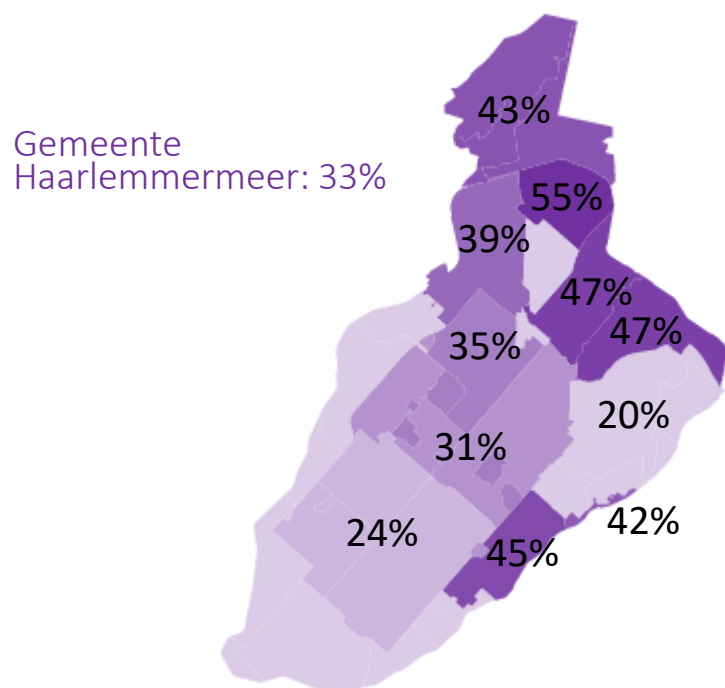
Vliegverkeer

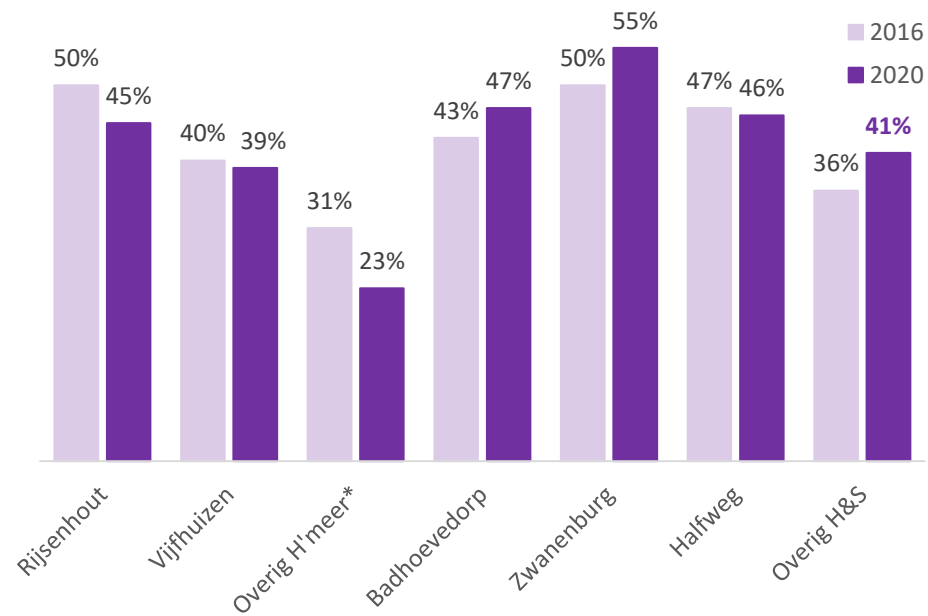
Vergelijking met 2016

Bezorgdheid over gezondheid door wonen in de buurt van vliegveld

Vergelijking met 2016

Hinder, slaapverstoring en bezorgdheid

De meeste hinder van vliegverkeer wordt ervaren in Lijnden, Zwanenburg en Badhoevedorp en in overig Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Aalsmeerderbrug en Rijssenhout. Hinder door grondactiviteiten van Schiphol wordt vooral ervaren in Lijnden, Badhoevedorp en Aalsmeerderbrug. De hinder percentages van de grondactiviteiten zijn wel een stuk lager dan de hinder van vliegverkeer. Alleen voor geurhinder is met name in Badhoevedorp het verschil minder goed zichtbaar. De bezorgdheid om de gezondheid door het leven in de buurt van een vliegveld is het grootst in de gebieden die veel hinder ervaren.

In vergelijking met 2016 is te zien dat er aan de noordkant van Schiphol, in grote lijnen, in de kernen (Zwanenburg, Halfweg, Badhoevedorp) in 2020 minder overlast werd ervaren dan in 2016, maar in de rest van de oude gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude ervaart men in 2020 juist meer overlast en bezorgdheid dan in 2016. Aan de westkant (Vijfhuizen) zijn de percentages ernstige geluidhinder en slaapverstoring min of meer gelijk aan 2016, wel minder slaapverstoring en geurhinder van vliegverkeer. Tot slot wordt er ten zuiden van Schiphol (Rijssenhout) meer overlast ervaren (zie kader). In de rest van de gemeente Haarlemmermeer (zonder de kernen Hoofddorp en Nieuw-Vennep) wordt er in 2020 minder of gelijke (min of meer) overlast ervaren en men is ook minder bezorgd over de woonsituatie in de buurt van Schiphol. Wel is er meer slaapverstoring door grondactiviteiten dan in 2016.

Mogelijke oorzaak meer geluidsoverlast Rijssenhout

In Rijssenhout wordt in 2020 meer geluidhinder en slaapverstoring door geluidhinder van vliegverkeer & grondactiviteiten ervaren dan in 2016. Dit kan komen doordat door de pandemie de Aalsmeerbaan (aan de kant van Rijssenhout) meer is gebruikt dan voor de pandemie. Wel is er minder geurhinder dan in 2016 en is men minder bezorgd over het wonen in de nabijheid van een vliegveld.

Aanbevelingen

Aanbevelingen zijn terug te vinden in het landelijke luchtvaartrapport. Deze feitenkaart dient als ondersteuning bij lokaal ruimtelijke ordeningsbeleid. Hinder en slaapverstoring zijn van invloed op de gezondheid van inwoners. Vliegtuiggeluid is een belangrijke factor om mee te wegen bij het vormgeven van omgevingsbeleid en om te komen tot een gezonde inrichting van de leefomgeving.

Samenhang geluidhinder en slaapverstoring

Er is een sterk verband tussen geluidhinder en slaapverstoring door geluidhinder. In gebieden met meer hinder overdag wordt vaak ook meer slaapverstoring 's nachts ervaren, omdat het een hoog belast gebied is. Maar mogelijk is er ook een indirect effect doordat stress van geluidhinder overdag doorwerkt op onrustig slapen 's nachts (ook als niet meer gevlogen wordt op dat moment) (Oosterlee en Zandt, 2017; Halperin, 2014). Anderzijds wordt slaapverstoring in de vroege ochtend als een ernstige stressfactor beleefd, omdat men daarna niet opnieuw inslaapt (Zandt, I. et al., 2020).

Impact pandemie

Het landelijke belevingsonderzoek luchtvaart geeft aan dat door de pandemie er grote veranderingen plaatsgevonden hebben in het aantal vliegbewegingen tussen het najaar van 2019 en het najaar van 2020. Daarom is het de vraag welke periode respondenten in ogeschouw hebben genomen bij het invullen van de vragenlijst in het najaar van 2020. Het is mogelijk dat inwoners bij hun score van de ernst van de geluidhinder en slaapverstoring er rekening mee hebben gehouden dat zij in 2019 en begin 2020 meer geluidhinder hebben ervaren dan in de rest van 2020. Zij kunnen hun oordeel met name op die eerste periode hebben gebaseerd of juist na maanden van relatieve stilte extra last ondervonden hebben van het weer op gang komende vliegverkeer. Daarnaast heeft mogelijk ook het meer thuis zijn of thuis werken als gevolg van de pandemie invloed gehad op de hinderbeleving.

Hinder en slaapverstoring

De vragen over hinder en slaapverstoring zijn gesteld in de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen in het najaar van 2020. Er werd gevraagd de respondenten in de afgelopen 12 maanden voorafgaande aan het onderzoek zijn gehinderd door geluid, geur of stof, roet en rook. Ook werd gevraagd of men slaapverstoring heeft ervaren. Deze vragen zijn gesteld voor verschillende bronnen van hinder (bijv. wegverkeer, vliegverkeer of grondactiviteiten bij Schiphol). Hierbij werd gebruik gemaakt van een 10-punts likertschaal lopend van 0 - Ik ben helemaal niet gehinderd, tot 10 - Ik ben extreem gehinderd. Daarnaast kon de optie “niet hoorbaar” / “niet ruikbaar” / “niet merkbaar” aangekruist worden. Indien deze optie was aangekruist werd deze gescoord als 0. De vragen voor geluidhinder en slaapverstoring zijn standaardvragen, die internationaal zijn vastgesteld in een ISO-norm (ISO/TS 15666). De definitie voor matige en ernstige hinder zijn gebaseerd op de landelijke GGD-richtlijn medische milieukunde: omgevingsgeluid & gezondheid én gelijk aan de indeling van 2016.

	Ik ben helemaal niet gehinderd			←————→				Ik ben extreem gehinderd			Niet hoorbaar
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Vliegverkeer	Geen hinder			Matige hinder				Ernstige hinder			Geen hinder
Schiphol (taxiën, proefdraaien en/of andere grondactiviteiten)	Geen hinder			Matige hinder				Ernstige hinder			Geen hinder

Vergelijking met 2016 – gebiedsindeling

Bij de vergelijking met 2016, zijn de hoogbelaste gebieden gelijk aan die in 2016*:

1. Rijsenhout
2. Vijfhuizen
3. Badhoevedorp
4. Zwanenburg
5. overig Haarlemmermeer exclusief Hoofddorp en Nieuw-Vennep
6. Halfweg
7. overig Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Bezorgdheid

De vraag over bezorgdheid is ook gesteld in de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen in het najaar van 2020. Er werd gevraagd of een bepaalde woonsituatie van toepassing (bijvoorbeeld in de buurt van een vliegveld), en zo ja, of men daardoor bezorgd is over de eigen gezondheid (ja/nee).

Geef op iedere regel uw antwoord	Is deze situatie op u van toepassing?	Bent u hierdoor bezorgd over uw gezondheid?	
Ik woon in de buurt van een vliegveld	☐ Ja → ☐ Nee	☐ Ja	☐ Nee

Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen

De Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen is een vragenlijstonderzoek onder inwoners van 18 jaar en ouder. Het onderzoek biedt inzicht in de gezondheid, leefstijl en welzijn van volwassenen (18 t/m 64 jaar) en ouderen (65 jaar en ouder) in GGD-regio Kennemerland. GGD Kennemerland voert het onderzoek elke vier jaar uit. Sinds 2012 wordt het onderzoek gelijktijdig uitgevoerd door alle GGD-en in Nederland, in samenwerking met het CBS en RIVM.